

Κατάλογος 2009

I. Εισαγωγή

Ο παρών είναι ο τρίτος δημόσιος κατάλογος του ΕΕΠΔ ως συμβούλου σχετικά με νομοθετικές προτάσεις και συναφή έγγραφα. Δημοσιεύθηκε το Δεκέμβριο του 2008 στον ιστότοπο www.edps.europa.eu.

Ο παρών κατάλογος αποτελεί μέρος του ετήσιου κύκλου εργασιών του ΕΕΠΔ. Ο ΕΕΠΔ αναφέρει, αναδρομικά, τις δραστηριότητές του στην Ετήσια Έκθεση μια φορά το χρόνο. Επί πλέον, ο ΕΕΠΔ δημοσιεύει κατάλογο των προθέσεων του στον τομέα των διαβουλεύσεων για το επόμενο έτος. Ως εκ τούτου, ο ΕΕΠΔ υποβάλλει δύο εκθέσεις ετησίως σχετικά με τις δραστηριότητές του στον τομέα αυτό.

Το γενικό πλαίσιο, στο οποίο εντάσσεται ο παρών κατάλογος, παρατίθεται στο έγγραφο στρατηγικής της 18ης Μαρτίου 2005, με τίτλο «Ο ΕΕΠΔ ως σύμβουλος των κοινοτικών οργάνων σχετικά με νομοθετικές πράξεις και συναφή έγγραφα.» Στο παρόν έγγραφο, ο ΕΕΠΔ εκθέτει την πολιτική του στον τομέα των διαβουλεύσεων όσον αφορά νομοθετικές προτάσεις, που συνιστά ένα από τα κύρια καθήκοντά του δυνάμει των άρθρων 28 παράγραφος 2 και 41 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001. Η μέθοδος εργασίας του ΕΕΠΔ περιγράφεται στο Κεφάλαιο 5 του εγγράφου στρατηγικής. Σημαντικό μέρος της εν λόγω μεθόδου εργασίας είναι η επιλογή και ο προγραμματισμός (συμπεριλαμβανομένης τακτικής επανεξέτασης της επιλογής και του προγραμματισμού), που απαιτείται για να είναι αποτελεσματικός ως σύμβουλος.

Κύριες πηγές του καταλόγου είναι το νομοθετικό πρόγραμμα και πρόγραμμα εργασιών της Επιτροπής για το 2009 καθώς και διάφορα συναφή έγγραφα προγραμματισμού της Επιτροπής. Ο κατάλογος καταρτίστηκε από το προσωπικό του ΕΕΠΔ. Κατά τη διαδικασία προετοιμασίας, δόθηκε η δυνατότητα σε πολλούς ενδιαφερόμενους στους κόλπους της Επιτροπής να παράσχουν τη συμβολή τους. Η συμβολή αυτή εκτιμάται ιδιαίτερα.

Ο κατάλογος αποτελείται από τα ακόλουθα στοιχεία:

- Την εισαγωγή, που περιλαμβάνει σύντομη ανάλυση του πλαισίου καθώς και τις προτεραιότητες του ΕΕΠΔ για το 2009.
- Παράρτημα των σχετικών προτάσεων και συναφών εγγράφων της Επιτροπής που έχουν εγκριθεί προσφάτως ή που έχουν προγραμματισθεί, και που απαιτούν την προσοχή του ΕΕΠΔ.

Το Παράρτημα δημοσιεύθηκε για πρώτη φορά το Δεκέμβριο του 2006 και έκτοτε ενημερώνεται τρεις φορές το χρόνο.

Μόλις ο ΕΕΠΔ διατυπώσει τη γνώμη του για ένα έγγραφο (ή προβεί σε άλλη δημόσια αντίδραση), το έγγραφο διαγράφεται από το Παράρτημα, μολονότι πρέπει να υπογραμμισθεί ότι η συμμετοχή του ΕΕΠΔ στη νομοθετική διαδικασία δεν σταματά όταν διατυπώσει τη γνώμη του. Σε έκτακτες περιπτώσεις το θέμα μπορεί να επανεμφανισθεί στο Παράρτημα, οπότε ο ΕΕΠΔ διατυπώνει δεύτερη γνώμη. Οι γνώμες του ΕΕΠΔ παρατίθενται και σε άλλα σημεία του ιστοτόπου του ΕΕΠΔ (στο τμήμα «διαβούλευση», στις «γνωμοδοτήσεις»).

II. Σύντομη ανάλυση του πλαισίου

α. Εξελίξεις εντός της ΕΕ

Η Συνθήκη της Λισσαβόνας έχει σημαντικές συνέπειες για το νομικό πλαίσιο της προστασίας δεδομένων εντός της ΕΕ, λόγω χάρη με την εισαγωγή μιας ενιαίας νομικής βάσης για την προστασία των δεδομένων (άρθρο 16 ΣΕΕ). Η αβεβαιότητα όσον αφορά το μέλλον της Συνθήκης της Λισσαβόνας είναι ένα σημαντικό στοιχείο του πλαισίου εντός του οποίου δραστηριοποιείται ο ΕΕΠΔ. Σε αυτό προστίθεται το γεγονός ότι το 2009 θα εκλεγεί νέο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και θα διορισθεί νέα Επιτροπή. Οι προτεραιότητες της νέας Επιτροπής ενδέχεται να έχουν σημαντικές συνέπειες για το έργο του ΕΕΠΔ ως συμβούλου.

Μελετήθηκε περαιτέρω το μέλλον του Χώρου Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης, ανεξάρτητα από τη Συνθήκη της Λισσαβόνας. Στην έκθεση της αποκαλούμενης Μελλοντικής Ομάδας δόθηκε κεντρική θέση στην ισορροπία μεταξύ κινητικότητας, ασφάλειας και ιδιωτικού βίου. Η εν λόγω έκθεση, και η αρχή της σύγκλισης η οποία εισάγεται στην έκθεση αυτή, θα αποτελέσει δομικό στοιχείο για το νέο πολυετές πρόγραμμα στον τομέα αυτό που θα εγκριθεί κατά τη σουηδική Προεδρία του Συμβουλίου (που συχνά αναφέρεται ως το «Πρόγραμμα της Στοκχόλμης»). Μια άλλη σημαντική εξέλιξη στον τομέα αυτό είναι η βαθμιαία δημιουργία ενός ενιαίου δικαστικού χώρου (ενός «αληθινού χώρου δικαιοσύνης») με την ανάπτυξη δικτύων διασύνδεσης των δικαστικών συστημάτων των κρατών μελών.

Το Νομοθετικό Πρόγραμμα και Πρόγραμμα Εργασιών της Επιτροπής για το 2009 λαμβάνει ως αφετηρία την ενεργό αλληλεγγύη σε καιρούς κρίσης, μεταξύ των κρατών μελών και μεταξύ των οργάνων της ΕΕ. Οι ακόλουθες προθέσεις μπορούν να αναφερθούν, ως έχουσες ιδιαίτερη σημασία για το πεδίο εργασίας του ΕΕΠΔ: η ανάγκη συνολικού συντονισμού και ρύθμισης, πρωτοβουλίες για μια Ευρώπη πλησιέστερη στους πολίτες (θεμελιώδη δικαιώματα και ιδιότητα του πολίτη, μετανάστευση, δικαιοσύνη, ασφάλεια, προστασία του καταναλωτή και υγεία) και στρατηγικές για τη βελτίωση των κανονιστικών ρυθμίσεων.

β. Τεχνολογικές εξελίξεις

Το 2008, η Επιτροπή εξέδωσε σημαντική ανακοίνωση σχετικά με τα μελλοντικά δίκτυα και το Διαδίκτυο που θα αποτελέσουν την κύρια βάση της αποκαλούμενης απανταχού παρούσας κοινωνίας της πληροφορίας. Η ανακοίνωση αυτή παρείχε χαρακτηριστικά παραδείγματα των νέων τεχνολογιών που υποστηρίζονται από τρεις μείζονες τεχνολογικές τάσεις: απεριόριστο εύρος ζώνης, απανταχού παρόντα σημεία πρόσβασης σε δίκτυα, απεριόριστη ικανότητα αποθήκευσης. Μολονότι υπόσχεται την καινοτομία, κέρδη παραγωγικότητας, ανάπτυξη και απασχόληση, η απανταχού παρούσα κοινωνία της πληροφορίας θα οδηγήσει σε αειφόρο ανάπτυξη μόνον εάν τα ζητήματα που συνδέονται με την ασφάλεια, την προστασία των δεδομένων και του ιδιωτικού βίου αντιμετωπισθούν καταλλήλως ήδη από τα πρώτα στάδια της ανάπτυξής της. Ομοίως, θα πρέπει να αναφερθούν οι ερευνητικές προσπάθειες της ΕΕ για τη στήριξη της ανάπτυξης της απανταχού παρούσας κοινωνίας της πληροφορίας, και ειδικότερα τα σχέδια που εγκρίθηκαν το 2008 από τις προσκλήσεις υποβολής προσφορών του 7ΠΠ σχετικά με την έρευνα όσον αφορά την εμπιστοσύνη και την ασφάλεια των ΤΠΕ.

Κατά τα τέλη του 2008, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατέληξαν σε συμβιβασμό όσον αφορά την αναθεωρημένη κοινή προξενική εγκύκλιο. Ο συμβιβασμός αυτός απαιτεί τη διεξαγωγή ενδεδειγμένης μελέτης των βιομετρικών στοιχείων και των ορίων τους.

γ. Επιβολή του νόμου και έλεγχος συνόρων

Το 2008 υπήρξε ένα γόνιμο νομοθετικό έτος. Θεσπίσθηκαν ορισμένα σημαντικά μέτρα που σχετίζονται με την προστασία των δεδομένων. Η έκδοση της απόφασης πλαισίου του Συμβουλίου για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που εξετάζονται στο πλαίσιο της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, σημαίνει ότι τώρα πλέον υπάρχει και στον τρίτο πυλώνα ένα γενικό ενωσιακό πλαίσιο για την προστασία των δεδομένων. Στα άλλα μέτρα περιλαμβάνεται η απόφαση 2008/615/ΔΕΥ για την αναβάθμιση της διασυνοριακής συνεργασίας, ιδίως όσον αφορά την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του διασυνοριακού εγκλήματος (Prüm), νέα νομικά πλαίσια για την Ευρωπόλ και τη Eurojust και ο κανονισμός για το σύστημα πληροφοριών για τις θεωρήσεις. Το 2009, θα δοθεί έμφαση στην εφαρμογή των μέτρων αυτών στα κράτη μέλη.

Είναι ακόμη υπό συζήτηση στο Συμβούλιο μια σημαντική πρόταση για την έκδοση απόφασης πλαισίου του Συμβουλίου σχετικά με τη χρήση των δεδομένων των καταστάσεων με τα ονόματα των επιβατών (PNR) με σκοπό την επιβολή του νόμου. Εκφράζεται ικανοποίηση για τις εντατικές συζητήσεις σχετικά με την ανάγκη και την αναλογικότητα της πρότασης αυτής που καταρτίστηκε κυρίως για να συμβάλει στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας, οι οποίες καταδεικνύουν ότι επιδιώκεται μια πιο ισορροπημένη προσέγγιση κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Εξάλλου, η (εθνοτική) ανάλυση προφίλ καθίσταται πλέον θέμα συζητήσεων για την βάσει πληροφοριών αστυνόμευση. Τίθεται το ερώτημα σε ποιο βαθμό μπορεί η ανάλυση προφίλ να γίνει αποδεκτή ως μέσο.

Σημειώνονται σημαντικές εξελίξεις όσον αφορά τη διαχείριση των συνόρων. Γίνονται οι τελικές προετοιμασίες για την έναρξη ισχύος του SIS 2, που περιλαμβάνει έναν εποπτικό ρόλο για τον ΕΕΠΔ, ανακοινώνεται η δημιουργία Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Διαχείρισης για συστήματα πληροφοριών ευρείας κλίμακας, και ενδέχεται να αναπτυχθούν σε σύντομο χρονικό διάστημα θεμελιώδη νέα μέτρα όπως ένα ευρωπαϊκό σύστημα εισόδου-εξόδου.

δ. Διεθνείς διαβιβάσεις δεδομένων και παγκοσμιοποίηση

Η ΕΕ και οι ΗΠΑ θα καταλήξουν άραγε σε μια συμφωνία για την ανταλλαγή δεδομένων με σκοπό την επιβολή του νόμου; Καταβάλλονται μεγάλες προσπάθειες για την εκπόνηση μιας τέτοιας συμφωνίας, π.χ. από την Ομάδα Επαφής Υψηλού Επιπέδου. Εάν οι προσπάθειες αυτές οδηγήσουν σε συμφωνία, η συμφωνία αυτή ενδέχεται να έχει ακόμη ευρύτερο αντίκτυπο από την ανταλλαγή δεδομένων με τις ΗΠΑ και μόνον όσον αφορά την επιβολή του νόμου.

Έχουν σημειωθεί ορισμένες εξελίξεις στην πορεία για τη συνολική εναρμόνιση των κανόνων προστασίας των δεδομένων, με σκοπό την επιβολή του νόμου αλλά και σε άλλους τομείς. Λόγου χάρη, η APEC (Οικονομική Συνεργασία Ασίας-Ειρηνικού) εκπονεί κανόνες και παρατηρούνται δραστηριότητες χωρών της Λατινικής Αμερικής και γαλλόφωνων χωρών.

Η συζήτηση σχετικά με τις μηχανές αναζήτησης, τις ευθύνες τους και η εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων σε μηχανές αναζήτησης εκτός ΕΕ καταδεικνύει μια ανάγκη για την υιοθέτηση μιας συνολικότερης προσέγγισης.

ε. Προς ένα νέο νομικό πλαίσιο για την προστασία των δεδομένων;

Στη γνώμη του, της 25ης Ιουλίου 2007, για την εφαρμογή της οδηγίας 95/46/ΕΚ για την προστασία των δεδομένων, ο ΕΕΠΔ πρότεινε να αρχίσει μελέτη σχετικά με μελλοντικό πλαίσιο για την προστασία των δεδομένων, που δεν θα είναι εξ ορισμού εκ θεμελίων διαφορετικό από το ισχύον.

Έκτοτε έχουν διεξαχθεί πολλές δραστηριότητες, οι οποίες άλλοτε εμπνέονται και άλλοτε όχι από την πρόταση αυτή. Η Επιτροπή δημιούργησε Ομάδα Εμπειρογνομόνων για θέματα δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ανέθεσε μελέτη όσον αφορά το μέλλον του νομικού πλαισίου για την προστασία των δεδομένων. Εξάλλου, η Ευρωπαϊκή Διάσκεψη Επιτρόπων για την Προστασία των Δεδομένων θα συζητήσει το ζήτημα αυτό εντός του 2009. Ο βρετανός Επίτροπος Πληροφοριών έδωσε εντολή για τη διεξαγωγή μελέτης προς στήριξη των συζητήσεων αυτών.

Διεξάγονται και άλλες συναφείς δραστηριότητες, όπως η «πρωτοβουλία του Λονδίνου» για να καταστεί αποτελεσματικότερη η προστασία των δεδομένων και, επί πλέον, η Ομάδα του άρθρου 29 αφιερώνει τους πόρους της σε πολλά θεμελιώδη ζητήματα προστασίας δεδομένων, όπως, επί του παρόντος, τις έννοιες του ελεγκτή και του επεξεργαστή καθώς και ζητήματα σχετικά με την εφαρμοστέα νομοθεσία.

Ως ένα πρώτο νομοθετικό βήμα, μπορεί να αναφερθεί η τροποποίηση της οδηγίας για την προστασία του ιδιωτικού βίου στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες. Στις συζητήσεις σχετικά με την τροποποίηση αυτή, τίγονται πολλά ευρύτερα θέματα, όπως λόγω χάρη οι περιπτώσεις παραβίασης της ασφάλειας.

στ. Και ο ΕΕΠΔ;

Ο τρόπος με τον οποίο ενήργησε ο ΕΕΠΔ στο πλαίσιο αυτό συνοψίζεται ως εξής:

- Κάλυψη όλων των θεμάτων. Η αποθήκευση και η ανταλλαγή πληροφοριών γίνεται ένα μέσο για πολλούς τομείς πολιτικής, συχνά ως μέσο για την προώθηση της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς.
- Συμμετοχή σε όλα τα στάδια, από τις αντιδράσεις στις Πράσινες Βίβλους μέχρι την παροχή συμβουλών σε συνεδριάσεις συνδιαλλαγής στη διαδικασία συναπόφασης.
- Συνοχή ουσιαστικών γραμμών. Ο ΕΕΠΔ επιδιώκει, και η συνέπεια των αποτελεσμάτων είναι ζωτικής προς τούτο σημασίας, να επιτύχει την ενδεικνυόμενη ισορροπία μεταξύ της προστασίας των δεδομένων και άλλων (δημόσιων) συμφερόντων.

III. Προτεραιότητες του ΕΕΠΔ για το 2009

Η πολιτική του ΕΕΠΔ ως συμβούλου όσον αφορά έγγραφα ενωσιακής νομοθεσίας και συναφή έγγραφα δεν θα αλλάξει άρδην. Ωστόσο, οι - πιθανές - αλλαγές του πλαισίου θα καθορίσουν νέα σημεία βαρύτητας. Είναι προφανές ότι ο ΕΕΠΔ θα συμμετάσχει εντατικά στις συζητήσεις για πιθανές τροποποιήσεις του νομικού πλαισίου για την προστασία των δεδομένων. Θα δοθεί πρόσθετη ώθηση στις συζητήσεις αυτές εάν και εφόσον τεθεί σε ισχύ η Συνθήκη της Λισσαβόνας.

Όσον αφορά τα θέματα, μπορούν να ορισθούν τρεις κύριοι τομείς. Κατά πρώτο λόγο, η δημόσια υγεία, ένας νέος τομέας εστίασης για τον ΕΕΠΔ, κατά δεύτερο λόγο - όπως και κατά τα προηγούμενα έτη - ο Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης και τρίτον, η Κοινωνία της Πληροφορίας.

α. Γενικά ζητήματα

- Ανάλογα με τις εξελίξεις, περαιτέρω προετοιμασία για την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβόνας.

- β. Στον τομέα της δημόσιας υγείας
- Η ανάπτυξη συστημάτων ηλεκτρονικής υγείας.
 - Το ζήτημα της δευτερεύουσας χρήσης των ιατρικών δεδομένων.
 - Αντιμετώπιση της νομοθετικής δραστηριότητας όσον αφορά ευαίσθητες πληροφορίες.
 - Ορισμένα άλλα θεμελιώδη ζητήματα, μεταξύ άλλων σχετικά με την κριτική στον ιατρικό τομέα σχετικά με τη νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων.
- γ. Στον Χώρο ΕΑΔ
- Το πρόγραμμα της Στοκχόλμης ως νέο γενικό πλαίσιο.
 - Παρακολούθηση των συνεπειών της έκδοσης της ΑΠΠΑ.
 - Διαχείριση των συνόρων και σύστημα εισόδου-εξόδου.
 - Η μετάβαση στο SIS 2 και η δημιουργία Αρχής Διαχείρισης.
 - Επεξεργασία της αρχής της σύγκλισης (από: έκθεση Μελλοντικής Ομάδας)
 - Δραστηριότητες σχετικές με την ηλεκτρονική Δικαιοσύνη και τον ενιαίο δικαστικό χώρο.
 - Εκπόνηση θέσης για θέματα σχετικά με την ανάλυση προφίλ.
- δ. Εξελίξεις στην κοινωνία της πληροφορίας
- Περαιτέρω εξελίξεις θεμελιωδών ζητημάτων που εθίγησαν σχετικά με την οδηγία της προστασίας του ιδιωτικού βίου στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες (περιπτώσεις παραβίασης της ασφάλειας, σχέση με δικαιώματα Πνευματικής Ιδιοκτησίας κλπ).
 - Συστάσεις για το RFID.
 - Κοινωνικά δίκτυα, επιστημονικά και ερευνητικά δίκτυα.
- ε. Πιθανές τροποποιήσεις του πλαισίου για την προστασία των δεδομένων.
- Περαιτέρω καθορισμός των εννοιών του ελεγκτή και επεξεργαστή και αποσαφήνιση του ζητήματος της εφαρμοστέας νομοθεσίας και δικαστικής αρμοδιότητας (και με τις εθνικές Αρχές Προστασίας Δεδομένων, στο πλαίσιο της Ομάδας του άρθρου 29).
 - Συμβολή σε διάφορες δραστηριότητες για το πιθανό μελλοντικό πλαίσιο.
 - Συνέχεια των συζητήσεων για την τροποποίηση του κανονισμού 1049/2001.
 - Σε ευρύτερο πλαίσιο, οι συνέπειες των μέτρων για την προώθηση της διαφάνειας και της υποχρέωσης λογοδοσίας των ενωσιακών οργάνων για την προστασία των δεδομένων (π.χ. δημοσίευση δικαιούχων ενωσιακής χρηματοδότησης).
- στ. Ανάπτυξη δικτύων για διασυνοριακή ανταλλαγή πληροφοριών.
- ΙΜΙ, προστασία του καταναλωτή, δεδομένα για την υγεία.
- ζ. Εξωτερικές συμφωνίες και παγκόσμια πρότυπα.
- Συνέχεια της γνώμης του ΕΕΠΔ για την έκθεση της Ομάδας Επαφής Υψηλού Επιπέδου, που θα οδηγήσει πιθανόν σε συμφωνία ΕΕ-ΗΠΑ για την ανταλλαγή δεδομένων σχετικά με την επιβολή του νόμου.
 - Άλλες συμφωνίες για δεδομένα καταναλωτών, όπως λόγου χάρη Εμπορική Συμφωνία Καταπολέμησης της Παραποίησης.
- η. Λοιπά
- Ο ΕΕΠΔ θα υποβάλει ένα ή περισσότερα έγγραφα σχετικά με τη γνωμοδοτική πολιτική του, που θα αφορούν πάντως πιθανές παρεμβάσεις σε διαδικασίες επιτροπολογίας ή άλλες διαδικασίες στις οποίες έχουν ανατεθεί νομοθετικές εξουσίες στην Επιτροπή, συμμετοχή του ΕΕΠΔ σε αποφάσεις σχετικά με τη διαβίβαση δεδομένων σε τρίτες χώρες, καθώς και συνέπειες νομοθετικών γνωμών για τα εποπτικά καθήκοντα του ΕΕΠΔ.

Βρυξέλλες, Δεκέμβριος του 2008.